

Վերապատրաստող կազմակերպություն՝ Մարտունու Ս. Աբրահամյանի անվան ավագ
դպրոց

Հերթական ատեստավորման ենթակա ուսուցիչների
վերապատրաստում

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ Նախագծերի վրա հիմնված ուսուցումը տեխնոլոգիա
առարկայի դասերին

ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ՎԱՅՐԸ՝ ՄԱՐՏՈՒՆԻ

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ՝ ՀԱՍՄԻԿ ԲԵՅԲՈՒԹՅԱՆ

ՈւՍՈՒՑԻՉ՝ ՀԱՅԿ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Ն. Գետաշենի N1 միջնակարգ դպրոց

ՄԱՐՏՈՒՆԻ -2022

Բովանդակություն

1.Ներածություն-----	3
2.Գրական ակնարկ-----	6
3.Փորձարարական հետազոտություն-----	12
3.1 Խմբի նկարագիրը-----	17
3.2 Փորձարարական դասեր-----	18
3.2.1 Փորձարարական դաս -1-----	18
3.3.2 Փորձարարական դաս -2-----	18
Վերլուծություն-----	19
Գրականության ցանկ-----	21
Հավելված-----	21
Դասապլան -1-----	21
Դասապլան-2-----	23

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Նախագծային մեթոդ, խնդրի (տեխնոլոգիաների) մանրամասն մշակման միջոցով դիդակտիկ նպատակին հասնելու մեթոդ, որը պետք է ավարտվի միանգամայն իրական, շոշափելի գործնական արդյունքով...

Այն սովորողների որոշակի գործողությունների հաջորդականությունների, հնարների համադրություն է, որոնք իրականացվում են տրված առաջադրանքը կատարելու նպատակով՝ յուրաքանչյուր սովորողի համար էական և որոշակի վերջնական արդյունքի տեսքով: Նախագծային մեթոդի հիմնական նպատակն է սովորողներին տալ հնարավորություն գործնական խնդիրների կամ առաջադրանքների լուծման գործընթացում ինքնուրույն ձեռք բերել գիտելիքներ՝ տարբեր առարկաներից գիտելիքների ինտեգրման միջոցով:

Նախագծային մեթոդը հանդիսանում է հետազոտական, պրոբլեմային, ստեղծագործական մեթոդների համադրություն: Այստեղ ուսուցիչը ստանձնում է մշակողի, համակարգողի, փորձագետի, խորհրդատուի դեր: Սա նշանակում է, որ նախագծային մեթոդի հիմքում ընկած է սովորողի ճանաչողական հմտությունների, սեփական գիտելիքներն ինքնուրույն ձևակերպելու, տեղեկատվական տարածքում կողմնորոշվելու, քննադատական և ստեղծագործական մտածողության ձևավորումն ու զարգացումը:

Նախագծային մեթոդը ուսուցման միջոց է, որը 18-րդ դարում ներդրվել է Եվրոպայում ճարտարապետության և ճարտարագիտության դպրոցներում, երբ ավարտելուց հետո ուսանողները պետք է կիրառեին իրենց ուսման ընթացքում սովորած հմտություններն ու գիտելիքները, երբ պետք է լուծեին օրինակ, հուշարձանի նախագծման խնդիրներ:

Նախագծերը կարող են լինել անհատական և խմբային, տեղական և հեռահաղորդակցական: Վերջինիս դեպքում սովորողների խումբը կարող է նախագծային աշխատանքն իրականացնել Համացանցում՝ գտնվելով տարբեր

տարածաշրջաններում: Ընդ որում, ցանկացած նախագիծ կարող է ունենալ իր աշխատանքային ընթացքն արտացոլող կայքը: Այսպիսի ուսումնական նախագծի նպատակն այն է, որ պետք է բազմակողմանիորեն լուսաբանվի նախագծի ընթացքում իրականացվող ուսումնասիրությունների և արդյունքի ստացման ողջ ընթացքը:

Ցանկացած նախագծի հիմնական նպատակն է տարբեր կարողությունների ձևավորումը, որոնք ժամանակակից մանկավարժությունում անվանում են անձնային համալիր առանձնահատկություններ: Այն է՝ գիտելիքների, հմտությունների, արժեքների փոխկապակցում, ինչպես նաև համապատասխան իրավիճակում նրանց մոբիլիզացում և կիրառելու պատրաստակամություն:

Նախագծին ներկայացվող պահանջներ

Նախագիծը պիտի ունենա.

- թեմա և ուսումնասիրման ենթակա թեմայի հետ կապված հարցադրումներ
- աշխատաքի փուլեր (նախնական պլանավորում, գործողությունների ծրագիր, ժամկետներ, միջանկյալ հաշվետվություններ)
- աշխատանքի վերջնաժամկետ
- ակնկալվող արդյունք (հրապարակախոսություն, տեսաֆիլմ, ձեռնարկ, փաթեթ, շտեմարան, հոդված, ներկայացում, և այլն):

Նախագիծն իրականացնելիս պարզվեց, որ պիտի հստակեցվի նաև սովորողների հետազոտական աշխատանքին ներկայացվող պահանջները: Ահա դրանք.

- տեքստի վերլուծում, բովանդակության քննարկում, եզրակացության ձևակերպում
- ասված խոսքի հիմնավորում, ստեղծական մտածողության առկայություն

- մասնագիտական բառարանների, գիտահանրամատչելի, հանրագիտարանային գրականության, Վիքիդարանի և հանրագիտարանային հայալեզու, ինչպես նաև օտարալեզու կայքերի գործածում
- կարդացած տեքստերի համադրում, դրանց տարբերությունների քննարկում, եզրակացություն-հետևություն անելու առնվազն փորձ:

Ինչպես սկսել նախագիծը

Նախագիծը սկսվում է մասնակիցների մոտիվացիայից: Մասնակիցներին հնարավորություն տվեք զգալու՝ ինչ ասել է իսկական թիմ, գրի առեք և քննարկեք յուրաքանչյուր մասնակցի արտահայտած գաղափար կամ միտք:

Նախագծային աշխատանքներ իրականացնելու ընթացքում այդ երկխոսությունը անհրաժեշտ պայման է:

Սովորողի կարծիքը հաշվի առնելը սկզբունք է, որն **անպայման** հարկավոր է հաշվի առնել: Սովորողների հետ միասին աշխատանքային ուղեցույց ստեղծեք, աշխատեք համատեղ ստեղծված աշխատանքային կանոնների համաձայն: Ընդհանուր համաձայնության եկեք աշխատանքի ընթացքում առաջացած դժվարությունները հաղթահարելիս: Հաշվի առնելով մասնակիցների նախասիրություններն ու բնական հատկությունները՝ կատարեք աշխատանքի **հնարավորինս հստակ** բաժանում:

Նախագծի ղեկավարը կատարում է նախագծի նախնական պլանավորում, ապահովում է առաջնային գիտելիք պարունակող տեղեկատվությունը, որը կողմնորոշում է սովորողներին՝ ինչպես, ինչ ուղղությամբ սկսել աշխատանքը, տալիս է համացանցային հղումներ, գրքերի անուններ և այլ անհրաժեշտ նախնական տեղեկություն: Հետևում է նախագծի աշխատանքի ընթացքին և ավարտին է հասցնում նախագիծը՝ վերջնական արտադրանքի տեսքով:

Առարկայական ուսուցիչն ապահովում է մասնագիտական խորհրդատավորություն սովորողին: Օգնում է որոնել տեղեկատվական գրականություն, այլ նյութեր, մեդիանյութեր, օգնում է կոնկրետ հարցեր լուծելիս առաջացած դժվարությունները հաղթահարել, փոխանցել համապատասխան հմտություններ: Նախագծային աշխատանքը հետաքրքիր է նաև նրանով, որ ընդհանուր գործ կատարելիս սովորողներն էլ ավելի են մտերմանում, փորձում են օգտակար լինել իրար, ընկերանում են, իրար ուսումնասիրում-բացահայտում են, իրարից սովորում են, գնահատում են «ընկերություն» կոչվածը, հասկանում են դրա առավելությունները: Մի խոսքով՝ նախագծի վրա աշխատելու ընթացքում առավել ցայտուն են դառնում սովորողի ունակությունները:

Իրական նախագծային աշխատանքի արդյունքում սովորողները ձեռքբերում պիտի ունենան՝ միասին ստեղծելով շոշափելի արդյունք:

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ

Նախագծային աշխատանքը «Տեխնոլոգիա» առարկայի դասերին սովորողների գործունեության արդյունավետ տեսակներից մեկն է, որը ձեռք բերած գիտական գիտելիքները վերածում է գործողությունների:

Երեխայի անձնային որակները ձևավորվում ու զարգանում են դպրոցում: Եվ նրան կյանքում անհրաժեշտ են ոչ միայն այնպիսի կյանքի հմտություններ, ինչպիսիք են կարդալու, գրելու, լուծելու, լսելու և խոսելու կարողությունը: Յուրաքանչյուր մարդ, որը մտնում է այս բարդ և հակասական աշխարհ, կարիք ունի որոշակի մտածողության, հմտությունների և անձնային որակների: Վերլուծելու, համեմատելու, գլխավորը երկրորդականից տարբերելու ու կարևորելու, խնդիր լուծելու, բավարար ինքնագնահատական տալու, որոշումներ կայացնելու, պատասխանատու, անկախ, ստեղծագործելու և համագործակցելու ունակություններ.

ահա թե ինչ է պետք երեխային այս աշխարհում:

Այս իմաստով անհրաժեշտ է բոլոր առարկաների, մասնավորապես տեխնոլոգիայի ուսումնական գործընթացն այնպես կազմակերպել, որ նրանք կարողանան մտածել, տրամաբանել, իրենց մտքերը գրագետ արտահայտել, այսինքն՝ կարողանան գործնականում կիրառել իրենց ձեռք բերած ողջ գիտելիքները: Այդ նպատակով անհրաժեշտ է շեշտադրել ՆՈՒ-ը /նախագծային ուսուցումը/ հենց տարրական դպրոցից: Ճիշտ է, այն տարրական դասարանների համար փոքր-ինչ բարդ է և խնդրահարույց՝ երեխաները շատ փոք են: Բայց դա հնարավոր է: Թերևս դրանք միայն նախագծի գործունեության տարրեր կլինեն:

Այսօր և միշտ ուսուցիչներից շատերն օգտագործում են, օգտագործել են նախագծի մեթոդի միայն մասեր՝ առանց բավարար տեղեկատվություն ունենալու մեթոդի /տեխնոլոգիայի/ կառուցվածքի, նախագծերի աշխատանքի ձևերի, նախագծային առաջադրանքների տեսակների, նախագծի բովանդակության և, իհարկե, դրա կազմակերպության առանձնահատկությունների մասին: Եթե ուսուցիչն ունի բոլոր անհրաժեշտ տեղեկությունները կրտսեր դպրոցականների նախագծային գործունեության վերաբերյալ, ապա նա կկարողանա իր աշխատյանքում արդյունավետ օգտագործել ՆՈՒ-ը:

Հանրակրթության պետական նոր չափորոշչով շեշտադրվում է նախագծային ուսուցումը, հատկապես հանրակրթության միջին օղակում [1]: Դա մեծապես նպաստում է կրթության արդյունավետության և որակի բարձրացմանը, ապահովում է հետագա հաջողությունը, քանի որ դրա արդյունքում բացահայտվում է, թե սովորողը որքան «գիտելիք է ձեռք բերել և կիրառել գործնականում /այլ ոչ թե որքան կարող է ձեռք բերել/»:

Վ.Գուզենը իրավացիորեն նշում է, թե «... ՆՈՒ-ը խրախուսում և ամրապնդում է աշակերտների կողմից իրական գիտելիքը, ընդլայնում է ինքնուրույնության, որոնողական աշխատանքի, գիտելիքները գործողության մեջ դնելու շրջանակը ինքնորոշման, ստեղծագործական և կոնկրետ մասնակցության գործընթացում»: Հաշվի առնելով ՆՈՒ-ի բոլոր առավելությունները, իրատեսական և

նպատակահարմար է այն օգտագործել արդեն դպրոցական կրթության առաջնային օղակից սկսած:

ՆԱԽԱՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ.

«Նախագծային գործունեություն» հասկացության էությունը կապված է այնպիսի գիտական կատեգորիաների հետ, ինչպիսիք են «նախագիծը», «գործունեությունը», «ստեղծագործությունը», որոնք ունեն բազմազան բնույթ՝ ինչպես գիտական գիտելիքների տարբեր ճյուղերի տեսանկյունից, այնպես էլ գիտական մեթոդաբանության տեսանկյունից:

«Նախագծային գործունեության» հայեցակարգը արտացոլվում է երկու հիմնարար մարդասիրական առարկաների՝ մանկավարժական և հոգեբանական գիտությունների խաչմերուկում: Նախագծի գործունեության դասավանդումը ենթադրում է հաշվի առնել ինչպես մանկավարժական գործընթացի հիմնական օրենքները, այնպես էլ դրա հոգեբանական բովանդակությունը:

Քննարկենք ստեղծագործական նախագծի գործունեության հայեցակարգի հիմնական բաղադրիչները:

«Նախագիծ» եզրույթը լատիներենից թարգմանաբար նշանակում է առաջ նետում:

Նախագիծը նախատիպ է, ենթադրյալ կամ հավանական առարկայի իդեալական պատկեր, որոշ դեպքերում՝ ծրագիր, գործողության ծրագիր:

Վիքիպեդիայում նշվում է՝

- կառույցի՝ շինվածքի՝ վերակառուցման և այլն մշակված պլան

-որևէ պաշտոնական փաստաթղթի՝ բանաձևի որոշման՝ օրենքի և այլն նախնական շարադրանք

-Բանաձևի՝ հրամանի՝ օրենքի նախագիծ:

-որևէ ձեռնարկության՝ հիմնարկության՝ կազմակերպության և այլնի կառուցվածքի մշակված պլան

-(փխբ.) աշխատության՝ ստեղծագործության և այլն նախնական և ընդհանուր պլան, որի մեջ տրվում է շարադրանքի՝ կառուցվածքի և այլնի ընդհանուր բնութագրությունը
-(փխբ.) դիտավորություն, մտադրություն

(-ճարտարապետական) (շինարարական) փաստաթղթերի /հաշվարկների, գծագրերի և այլն/ համախումբ՝ որևէ կառույցի կամ շինվածքի ստեժման համար
-որևէ փաստաթղթի /օրինակ՝ պայմանագիր Նախագիծ/ նախնական տեքստ մտահղացում, պլան, որևէ օբյեկտի նախատիպ, նախապատկեր

«Ռուսաց լեզվի բացատրական բառարանում» կա «նախագիծ» բառի երեք սահմանում.

1) շինարարության մշակված պլան, ինչ-որ մեխանիզմ.

2) ցանկացած փաստաթղթի նախնական տեքստը.

3) հայեցակարգ, պլան:

Մանկավարժական գրականության մեջ «նախագիծ» հասկացությունն ի սկզբանե ուներ երեք կարելուր հատկանիշ.

1) գործունեության իրականացման գործընթաց գիտելիքներ ձեռք բերելու համար.

2) իրական կյանքին մոտ պայմաններում գործնական խնդիր լուծել.

3) որոշակի արտադրանքի համար՝ նախատեսելով արդյունքի հասնելու համար գիտության տարբեր ոլորտներից բազմաբնույթ գիտելիքների կիրառում [3; էջ 32]

Քննարկելով ծրագրի գործունեության կրթական ասպեկտները՝ Վ.Ի. Կորոտովը

նշում է, որ հենց «մանկավարժական դիզայն» հասկացությունը շրջանառության մեջ է մտել Ա.Ս. Մակարենկոն, որին մենք պարտական ենք մանկավարժական

մտածողության տեխնոլոգիական տրամաբանության հիմքերի զարգացումը և ով

պնդում էր, որ ոչ մի ուսուցչի գործողություն չպետք է հեռու մնա նպատակից: Մա նրա

տեխնոլոգիական տրամաբանության հիմնական պոստուլատն է: Եվ կրթական

աշխատանքի նպատակի համար նա, ինչպես գիտեք, հասկանում էր մարդկային

անհատականության զարգացման ծրագիրը:

Այս և այլ հեղինակների տեսական ուսումնասիրությունների դիտարկումը թույլ է տալիս խոսել դպրոցականների նախագծային գործունեության մասին՝ որպես գործունեության անկախ և մտածողությունն ու ինքնուրույնությունը զարգացնող տեսակ: Հետազոտողները նշում են, որ «նախագծի գործունեության» հասկացությունը մանկավարժության մեջ այլ կերպ է մեկնաբանվում. Այն ընկալվում է որպես պատմականորեն ձևավորված, սոցիալապես և տնտեսապես որոշված կարիք՝ մարդկանց՝ նյութական բնույթի կանխատեսող իրավիճակներ ստանալու:

Ի.Ի. Լյախովն իր աշխատություններում նշում է, որ նախագծի գործունեության էությունը դրսևորվում է հոգևոր և գործնական գործունեության մեջ, որն ուղղված է աշխարհում իդեալական խոստումնալից փոփոխություններին: Դիզայնի գործընթացը բնութագրվում է նորարարությամբ, հետեւողականությամբ, արտադրականությամբ և այլն:

Նախագծային աշխատանքը նպաստում է՝

- ✓ համընդհանուր արժեքների դաստիարակմանը (սոցիալական գործընկերություն, հանդուրժողականություն, երկխոսություն).
- ✓ պատասխանատվության զգացում, ինքնակարգապահություն, մեթոդական աշխատանքի և ինքնակազմակերպման ունակություն;
- ✓ աշխատանքը որակով և արդյունավետորեն կատարելու ցանկություն,
- ✓ և, ամենակարևորը, նախագծմանը մասնակցությունը զարգացնում է անհատի հետազոտական և ստեղծագործական տվյալները. ինքնորոշման և նպատակ դնելու ունակությունը, տեղեկատվական տարածքում տարբեր դիրքերից նավարկելու ունակություն:

Նախագծի վրա աշխատելու գործընթացում սովորողը զարգացնում է մեծ թվով վերառարկայական հմտություններ

- ժամանակակից լեզվով ասած՝ պատճառահետևանքային կապեր հաստատելը,

խնդրի լուծման ուղիներ որոնելը, անհրաժեշտ տեղեկատվության անկախ որոնում (հանրագիտարաններում, գրադարանների կատալոգներում, ինտերնետում), մեծահասակների աջակցությամբ (ուսուցիչ, ծրագրի ղեկավար, մասնագետ) բացակայող տեղեկատվության որոնում, տեղեկատվության կառուցվածքավորում, կարևորելով առաջնայինը, տարբերակելով հիմնականը երկրորդականից:

- համագործակցային - մասնակիցների հետ փոխգործակցություն, խմբի մեջ փոխադարձ օգնություն ցուցաբերել ընդհանուր խնդիրների լուծման գործում, փոխզուգումային լուծում գտնելու համար.
- հաղորդակցական - ուրիշներին լսելու և հասկանալու ունակություն, երկխոսություն վարելու, հարցեր տալու, քննարկումներին մասնակցելու, արտահայտվելու ունակություն:
- փորձարարական – աշխատավայրի-աշխատատեղի կազմակերպում, անհրաժեշտ գործիքների-սարքավորումների ընտրություն, նյութերի ընտրություն և պատրաստում, իրական փորձի անցկացում, ստացված արդյունքների ըմբռնում, վերլուծություն.
- ռեֆլեկտիվ - սեփական գործունեության ընկալում (դրա ընթացքը և միջանկյալ արդյունքները), ինքնագնահատում;
- ներկայացում - բանավոր հաղորդագրության կառուցում կատարված աշխատանքի, խոսելու ժամանակ տեսանելիության տարբեր միջոցների ընտրություն և այլ հմտություններ.
- մենախոսության խոսք, չպլանավորված հարցերի պատասխաններ:

Մեկ անգամ ևս շեշտենք, որ ՆՈՒ-ը սովորողների համար մեծ հնարավորություններ է բացում կրթության բովանդակությունը յուրացնելու համար:

Այն նպաստում է դպրոցականների մեջ համընդհանուր արժեքների դաստիարակմանը՝

- սոցիալական գործընկերություն, հանդուրժողականություն, երկխոսություն,

- պատասխանատվության զգացում, ինքնակարգապահություն; մեթոդական աշխատանքի և ինքնակազմակերպման ունակություն,
- աշխատանքն արդյունավետորեն կատարելու ցանկություն:

Վերջապես, նախագծմանը մասնակցությունը զարգացնում է՝

- անհատի հետազոտական և ստեղծագործական տվյալները,
- ինքնորոշման և նպատակ դնելու ունակությունը, տեղեկատվական տարածքում նավարկելու տարբեր դիրքեր գրավելու, կառուցելու ունակությունը:

Այսպիսով, ՆՈՒ-ը մեծ հնարավորություններ է ստեղծում սովորողների համար՝ տիրապետելու կրթության բովանդակությանը:

Նախագծային գործունեության տեսակները և ձևերը

Նախագծային գործունեությանը տիրապետելու համար նախ և առաջ անհրաժեշտ է իմանալ, որ նախագծերը կարող են տարբեր լինել, և դրանց օգտագործումը ուսումնական գործընթացում ուսուցչից պահանջում է լուրջ նախապատրաստական աշխատանք:

ՆԱԽԱԳԾԵՐԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄԸ՝

1. ԸՍՏ ՄԱՄՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿԻ՝ անհատական, գույգերով, խմբերով
2. ԸՍՏ ՄԱՍՇՏԱԲԻ՝ դասարանում, դպրոցում, տարածաշրջանում, միջմարզային, միջազգային
3. ԸՍՏ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅԱՆ՝ մինի նախագիծ՝ դաս կամ դասի մի հատված, կիսամյակային
4. ԸՍՏ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿԻ՝ մոնոնախագիծ /մեկ առարկա/, միջառարկայական նախագիծ
5. ԸՍՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿԱՅԻՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԻ՝

Պրակտիկ՝ պատվիրատուի ցանկությամբ գործնական խնդիրների լուծում,

- հետազոտական՝ վարկածի ապացուցում, հիմնավորում կամ հերքում,
 - տեղեկատվական՝ ցանկացած օբյեկտի վերաբերյալ տեղեկույթի հավաքում,
 - ստեղծագործական՝ նախագծի հիմնախնդրի նկատմամբ հասարակության հետաքրքրությունը գրավելը,
 - խաղային կամ դերային՝ հասարակությանը նախագծի լուծման գործընթացում մասնակցության փորձի տրամադրում՝ խաղ, էքսկուրսիա...:
- Նախնառաջ, պետք է ուշադրություն դարձնել նախագծերի տիպաբանական առանձնահատկություններին, և երկրորդ, դրանց թեմաներին:
- Տիպաբանական նշաններ.

1. **Նախագծերում գերիշխող գործողություն.**

Հետազոտություն, որոնում, ստեղծագործական, դերային, կիրառական (պրակտիկային ուղղվածություն), կողմնորոշում:

Կարելի է առանձնացնել հետևյալ նախագծերի տեսակները.

Հետազոտություն. Նման նախագծերը պահանջում են լավ մտածված կառուցվածք, նշանակված նպատակներ, հետազոտական առարկայի արդիականություն, սոցիալական նշանակություն, արդյունքների մշակման համապատասխան մեթոդներ և մեթոդներ: Այս նախագծերն ունեն կառույց, որը մոտավոր է կամ ամբողջովին համընկնում է իրական գիտական հետազոտությունների հետ:

Ստեղծագործական. Նման նախագծերը, որպես կանոն, չունեն մասնակիցների համատեղ գործունեության մանրամասն կառուցվածք, այն միայն ուրվագծվում և հետագա զարգացում է ապրում՝ կախված վերջնական արդյունքի ժանրից: Այնուամենայնիվ, նախագծի արդյունքների ներկայացումը պահանջում է լավ մտածված կառուցվածք՝ տեսագրության, դրամատիկացման, հողվածի, ռեպրտաժի և այլնի տեսքով:

Դերախաղ, խաղ: Նման նախագծերում կառույցը նույնպես միայն նախանշված է և բաց է մնում մինչև աշխատանքների ավարտը: Մասնակիցները ստանձնում են

հատուկ դերեր՝ ելնելով ծրագրի բնույթից և բովանդակությունից:

Ճանաչողական-կողմնորոշիչ (տեղեկատվական): Նախագծերի այս տեսակն ի սկզբանե նպատակաուղղված է ինչ-որ օբյեկտի, երևույթի վերաբերյալ տեղեկատվություն հավաքելուն /ծանոթանալուն/. նախատեսվում է ծրագրի մասնակիցներին ծանոթացնել այս տեղեկատվությանը, վերլուծել դրանք և ամփոփել լայն լսարանի համար նախատեսված փաստերը: Նման նախագծերը, ինչպես հետազոտական նախագծերը, պահանջում են մտածված կառուցվածք:

Պրակտիկությանը միտված (կիրառական): Այս նախագծերն առանձնանում են հենց սկզբից դրա մասնակիցների գործունեության հստակ սահմանված արդյունքով: Ավելին, այս արդյունքն անպայման կենտրոնացած է մասնակիցների սոցիալական շահերի վրա (օրենքի նախագիծ, տեղեկատու նյութ, դպրոցի ձմեռային պարտեզի նախագիծ, ամենօրյա դպրոցական բառապաշարի բառարան և այլն) [1, էջ 23]:

Ըստ առարկաների քանակի կարելի է առանձնացնել հետևյալ երկու տեսակները.

1. Մոնոնախագծեր:

Որպես կանոն, նման նախագծերն իրականացվում են մեկ առարկայի շրջանակներում: Հաճախ նման նախագծերի վրա աշխատանքը շարունակվում է՝ անհատական կամ խմբային նախագծերի տեսքով, դպրոցական ժամերից դուրս:

2. Միջառարկայական: Որպես կանոն, դրանք կատարվում են ոչ սկզբում, այլ մի փոքր ուշ, որոշակի թեմաներ ուսումնասիրելուց հետո: Դրանք կամ փոքր նախագծեր են, որոնք ընդգրկում են 2-3 առարկաների, կամ ավելի շուտ ծավալուն, երկարաժամկետ, որոնք նախատեսում են լուծել այս կամ այն բավականին բարդ խնդիրը, որը նշանակալի է նախագծի բոլոր մասնակիցների համար:

Իրականացման տևողության համաձայն՝ նախագծերը բաժանվում են.

- **կարճաժամկետ նախագծերը** / մինի նախագիծ/ նախագծեր են, որոնք ավարտվում են մեկ կամ մի քանի դասերի ընթացքում և կարող են կիրառվել դասերի ընթացքում.
- **միջնաժամկետ** նախագծերը նախագծեր են, որոնց ավարտման համար

պահանջվում է մեկ շաբաթից մինչև մեկ ամիս.

– **երկարաժամկետ նախագծեր.** Կիսամյակային կամ ավելի տևողություն:

Նախագծի թեմաների ընտրությունը տարբեր իրավիճակներում կարող է տարբեր լինել:

1. Որոշ դեպքերում այս թեման կարող են ձևակերպվել կրթության մասնագետների կողմից՝ հաստատված ծրագրերի շրջանակներում:
2. Մյուսներում՝ թեման կարող են առաջադրել ուսուցիչները՝ հաշվի առնելով իրենց առարկայի բովանդակությունը, իրավիճակը, սովորողների մասնագիտական հետաքրքրություններն ու կարողությունները:
3. Երրորդ՝ նախագծերի թեմաները կարող են առաջարկել իրենք ուսանողները, որոնք, բնականաբար, առաջնորդվում են իրենց շահերով՝ ոչ միայն զուտ ճանաչողական, այլև կրեատիվ:

Այսպիսով, հանրակրթական դպրոցում նախագծի վրա աշխատելիս ուսուցիչը պետք է օգնի սովորողներին ընտրել տվյալ թեմային համապատասխան նախագծի տեսակը:

Նախագծային գործունեության արդյունքները

Ավարտված նախագծերի արդյունքները պետք է լինեն «շոշափելի», այսինքն՝

1. եթե դա տեսական խնդիր է, ապա դրա կոնկրետ լուծում,
2. եթե գործնական է՝ կոնկրետ արդյունք՝ պատրաստ օգտագործման համար դպրոցում, դասարանում, արտադպրոցական աշխատանքներում, տանը և այլն:

Անհրաժեշտ է, որ այս արդյունքը տեսանելի լինի, ընկալելի, հնարավոր լինի կիրառել իրական պրակտիկայում: Նախագծի արդյունքը կարող է լինել ատլասը, տեսաֆիլմը, կինոնկարը, թերթը, ամսագիրը, հավաքածուն, հերբարիումը, զգեստը, դասավորությունը, մոդելը, տեսողական միջոցները, պաստառը,

տեղեկագիրը, բառարանը, բնապահպանական ծրագիրը, գիրքը, բանաստեղծությունների ժողովածուն, հեքիաթը, վահանակը /ները/, շնորհանդեսը, նկարագարդումների շարքը, պատի թերթը, արձակուրդային սցենարը, ներկայացումը:

Նախագծերի ներկայացումն ու ավարտը

Սահիկահանդես. Նախագծում առանձնահատուկ ուշադրություն է պահանջում վերջին փուլը` ներկայացում (նախագծի պաշտպանություն), որտեղ աշակերտները զեկուցում են իրենց աշխատանքի մասին: Այն, ինչ երեխաները պատրաստում են իրենց արդյունքների տեսողական ցուցադրմանը, նախագծի վրա կատարվող աշխատանքի արդյունքը, որոշում է ներկայացման ձևը: Շնորհանդեսի մանկավարժական նպատակն է զարգացնել ներկայացնելու հմտություններ և կարողություններ. ցույց տալ ծրագրի խնդրի ըմբռնումը, ծրագրի նպատակի/ նպատակների սեփական ձևակերպումը, հիմնավորել լուծման ընտրված ուղին:

Նախագծի պաշտպանությունն իրականացվում է այսպես.

Հարցեր ձեր նախագծի վերաբերյալ օրինակ`

Ո. Ինչո՞ւ սկսեցիք մշակել այս նախագիծը:

Ո. Եղե՞լ է նախնական հետազոտություն, հարցազրույց: Ի՞նչ բացահայտվեց:

Ո. Ո՞րն է ձեր նախագծի հիմնական գաղափարը: Ուրիշ ի՞նչ գաղափարներ ունեիք: Ինչո՞ւ մերժեցիք նրանց:

Ո. Նախագծի իրականացման գործընթացի համառոտ նկարագրություն:

Ո. Ի՞նչ նյութեր են օգտագործվել:

Ո. Որքա՞ն ժամանակ պահանջվեց նախագիծն ավարտելու համար:

Ո. Ի՞նչ սարքավորում/ներ եք օգտագործել:

□. Ո՞վ է ձեզ օգնել:

□. Նախագծի փուլերի համառոտ նկարագրություն

□. Ի՞նչ մեկնաբանություններ եք ստացել օգտվողներից կամ անձանոթ մարդկանցից:

□. Ինչպե՞ս բարելավել նախագիծը: Որո՞նք են հետագա հետազոտությունների ուղղությունները:

3 Փորձարարական հետազոտություն

3.1 Խմբի նկարագիրը

Ես իմ հետազոտական աշխատանքը անցկացրել եմ Գեղարքունիքի մարզի Ն. Գետաշենի թիվ1 միջն. Դպրոցի 7-րդ դասարանում քանի , որ այդ դասարանում աշակերտների մի մասը չեն ներգրավվում դասապրոցեսին և բացի այդ տեխնոլոգիայի դասերին շատ պասիվ են: Այդ պատճառով ես որոշեցի նախագծի մեթոդով ավելացնել սովորողների հետաքրքրությունը առարկայի հանդեպ, աշակերտների մոտ զարգացնել առարկաների պատրաստման դիզայնի կարևորության գաղափարը, տարբեր լուծմանը գտնելու տրամաբանությունը:

Այս դասարանում սովորում են 20 աշակերտ՝ 10 աղջիկ և 10 տղա, որոնք ունեն տարբեր առաջադիմություն և գեղեցիկի հանդեպ տարբեր հայացքներ և մտածողություն: Տեխնոլոգիա առարկան անցնում են շաբաթական 2 անգամ, 1-ին և 3-ին դասաժամերին: Ես իմ հետազոտական աշխատանքը կատարել եմ այս դասարանում , տղաների հետ՝ ընտրելով «Շինվածքի ընտրություն և պատրաստում: Նախագիծ՝ ազատ թեմա», նպատակ ունենալով հասնելու թեմայի հետևյալ վերջնարդյունքներին.

- Կատարել դիզայնի ակնարկի մշակում:
- Ներկայացնել նախագծի առանձնահատկությունները:
- Կատարել նախագիծ:
- Ինքնուրույն մշակել նախագծի կատարման փուլերը:

3.2 . Փորձարարական դաս -1

Այսօրվա իմ դասն է «Նախագծի կատարման փուլերը»: Նպատակ ունենալով սովորողների մոտ ձևավորել գիտելիքներ՝

- նախագծի կատարման փուլերի վերաբերյալ:
- դիզայներական մշակման եղանակների վերաբերյալ:

Ձևավորել՝

- կենցաղային իրերի հետազոտման կարողություններ:
- հետազոտության արդյունքների նախապատրաստման հմտություններ:

Դասի վերջնարդյունքում սովորողները կկարողանան.

- Ներկայացնել նախագծի առանձնահատկությունները:
- Ինքնուրույն մշակել նախագծի կատարման փուլերը:

Նպատակ ունենալով աշակերտների հետ կատարել կարճաժամկետ նախագիծ՝ նախագծել և պատրաստել նկարի շրջանակ:

3.3 . Փորձարարական դաս -2

Դասը հանձնարարել էի «Շրջված դասարանի մեթոդով»՝ հանձնարարելով մշակել նախագիծ՝ նկարի շրջանակ գծագրելու, նախագծելու փորձ կատարել:

Դասի սկզբում կատարեցինք անդրադարձ նախորդ դասին և տնային առաջադրանքին: Այնուհետև սկսվեց նոր դասի՝ «Շինվածքի դիզայներական մշակում» թեմայի քննարկման գործընթացը: Դասը կազմակերպվեց հետևյալ կերպ: Աշակերտները բաժանվեցին 3 խմբերի, ընդ որում ամեն խմբում կային տարբեր նախագծեր մշակած աշակերտներ: Մտազոտի մեթոդով ևս մեկ անգամ կրկնելով նախագծի կատարման փուլերը առաջարկեցի խմբերին դիտարկել իրենց աշխատանքները և մշակել մեկ շրջանակ հաջորդ՝ գործնական դասին կատարելու նպատակով: Արդյունքում գործնական աշխատանքի դասին կունենանք 3 պատրաստի նախագիծ՝ նկարի շրջանակ՝ մշակված աշակերտների կողմից:

4 . Վերլուծություն

Աշակերտների ներգրավվածությունը դասին և դասի արդյունաբերության բարձրացման նպատակով անցկացվեց 2 դաս: Դասապրոցեսին ներգրավված էին բոլոր աշակերտները: Քանի որ ծրագրում ունեինք նախագծային մեթոդի վերաբերյալ դաս, այդ պատճառով որոշեցի մեթոդի ուսումնառության ժամանակ իրականացնել կարճաժամկետ նախագիծ, այն է՝ պատրաստել նկարի շրջանակ: Բոլոր աշակերտները հետաքրքրված էին նախագծի կատարմամբ, խանդավառությամբ նկարել էին նախնական հանձնարարությունը, իսկ ուսուցչի կողմից լսելով նախագծի կատարման մանրամասներ, խմբային աշխատանքի արդյունքում նախագծեցին երեք տարբեր շրջանակներ և շատ հետաքրքրված ու մրցակցային խանդավառությամբ մշակեցին անհրաժեշտ հումքը՝ պատրաստվելով գործնական աշխատանքին : Ստորև ներկայացված է գործնական աշխատանքին նախորդող երկու դասապլան: Երկու դասն էլ անցավ շատ հետաքրքիր , բովանդակալից և աշակերտները խոստովանեցին , նախագծի մեթոդի կիրառմամբ իրենց իրականացրած փոքր նախագիծը հետաքրքիր էր ու բովանդակալից, որ իրենք հաճույք ստացան իրենց կատարած վերջնարդյունքից՝ այն է պատրաստեցին երեք տարբեր շրջանակներ, որոնք հաճույքով կօգտագործեն իրենց դասարանական նկարները շրջանակավորելու նպատակով:

Վերլուծելով իմ հետազոտական աշխատանքը ես եկա այն եզրակացության , որ աշակերտների մոտ նախագծերի իրագործումը ավելի լավ է ստացվում , երբ առկա են հետևյալ գործոնները.

1. Տարբեր բովանդակությամբ առաջադրանքներ,
2. Աշակերտների խմբերի բաժանում և մրցակցության ապահովում ,
3. Խմբերում հմուտ աշակերտների առկայություն

4. Նախագծի թեմայի ճիշտ ընտրություն, ժամանակին ուղղորդում և քննարկումներ, ամփոփում և գնահատում:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Հանրակրթության պետական չափորոշիչ, Երևան, 2021թ.
2. Տեխնոլոգիայի առարկայական ծրագիր, Երևան, 2021թ.
3. Рагозинская Н. И., Колобякина Т. П., Педагогическое проектирование в инновационной деятельности учителей начальных классов // Учитель, № 3, 2004.
4. Селивёрстова, Е.Н. От школы знания – к школе созидания : теоретические и технологические аспекты обучения : учеб. пос. / Е.Н. Селивёрстова. – Владимир : ВГГУ, 2008.
5. Кравец Т. Н., Телеганова М. В., Спудай С. И., Младшие школьники проводят исследование // Начальное образование, № 2, 2005.

Հավելված Դասապլան-1

Ուսուցիչ՝ Հայկ Պտերոսյան

Առարկա՝	Տեխնոլոգիա	Ամսաթիվ	8.10.2022	Կիսամյակ	1	Դասարան	7
Թեմա՝	Նախագծի կատարման փուլերը						
Օգտագործվող նյութեր	Գիրք, տետր համակարգիչ, գրատախտակ և գծագրական պարագաներ:						
Դասի նպատակը՝	<p style="text-align: center;">Ձավորել գիտելիքներ՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • նախագծի կատարման փուլերի վերաբերյալ: • դիզայներական մշակման եղանակների վերաբերյալ: <p style="text-align: center;">Ձևավորել՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • կենցաղային իրերի հետազոտման կարողություններ: • հետազոտության արդյունքների նախապատրաստման հմտություններ: 						

Ուսուցման փաստեր, որոնք կփաստեն, որ ուսուցումը տեղի ունեցավ

Վերջնարդյունքները	<ul style="list-style-type: none"> • Կատարել դիզայներական մշակում: • Ներկայացնել նախագծի առանձնահատկությունները: • Կատարել նախագիծ: <p>Ինքնուրույն մշակել նախագծի կատարման փուլերը:</p>			
Գործողություններ	Ուսումնական գործունեություն	Ուսումնական գործունեություն	Հարցադրումներ	Կիրառվող մեթոդներ
Ժամ/տևողությ.	Աշակերտներ	Ուսուցիչ		

5-րոպե	Բացել դասագրքերը, պատրաստվել նոր դասին: Ներկայացնել տնային աշխատանքները:	Բարևել դասարանին, ներկա բացակայանել, ստուգել տնային աշխատանքները:	1. Ինչ փուլերից է բաղկացած նախագծային գործունեությունը: 2. Ինչ է իրենից ներկայացնում որոնողական փուլը... 3. Ինչ աշխատանքներ են կատարում կոնստրուկտորական փուլում: 4. Որ փուլում են պատրաստում շինվածքը: 5. Ինչ է իրենից ներկայացնում վերլուծական փուլը:	Մտագրոհ
10-րոպե	Պատասխանում են հարցերին:	Կարճ դասախոսության միջոցով ներկայացնում է նախագծի կատարման փուլերը:		
15-րոպե	Կատարում են խմբային աշխատանքը, պատրաստում են ցուցապաստառը:	Դասարանը բաժանում է 4 խմբի՝ որոնողական, կոնստրուկտորական, տեխնոլոգիական և վերլուծական՝ հանձնարարելով յուրաքանչյուր խմբին ուսումնասիրել նախագծի իր փուլը և մշակել ցուցապաստառ :		Խմբային աշխատանք:
12-րոպե	Ներկայացնում են աշխատանքը:			
3-րոպե				
Տնային աշխատանք		Շրջված դասարանի մեթոդով հանձնարարել սովորել «Շինվածքի դիզայնի ակադեմիայի մշակում» դասը, մտածել մեկ նախագծի օրինակ, մշակել նախագծի կատարման փուլերը:		

Դասապլան-2

Ուսուցիչ՝ Հայկ Պտերոսյան

Առարկա՝	Տեխնոլոգիա	Ամսաթիվ	16.10.2022	Կիսամյակ	1	Դասարան	7
Թեմա՝	Շինվածքի դիզայներական մշակում						
Օգտագործվող նյութեր	Գիրք, տետր համակարգիչ, գրատախտակ և զծագրական պարագաներ:						
Դասի նպատակը՝	Ձավորել գիտելիքներ՝ <ul style="list-style-type: none"> • նախագծի կատարման փուլերի վերաբերյալ: • դիզայներական մշակման եղանակների վերաբերյալ: Ձևավորել՝ <ul style="list-style-type: none"> • կենցաղային իրերի հետազոտման կարողություններ: • հետազոտության արդյունքների նախապատրաստման հմտություններ: 						

Ուսուցման փաստեր, որոնք կփաստեն, որ ուսուցումը տեղի ունեցավ

Վերջնարդյունքները		<ul style="list-style-type: none"> • Կատարել դիզայներական մշակում: • Ներկայացնել նախագծի առանձնահատկությունները: • Կատարել նախագիծ: Ինքնուրույն մշակել նախագծի կատարման փուլերը:		
Գործողություններ Ժամ/ տևողութ.	Ուսումնական գործունեություն Աշակերտներ	Ուսումնական գործունեություն Ուսուցիչ	Հարցադրումներ	Կիրառվող մեթոդներ
5- րոպե	Պատրաստվել նոր դասին: Ներկայացնում են տնային աշխատանքները:	Հաշվառում կատարել , ստուգել տնային աշխատանքները :	1.Ինչ փուլերից է բաղկացած նախագծային գործունեությունը:	Մտազրոհ
10-րոպե	Պատասխանում են հարցերին:	Հետևում է ներկայացմանը, հարցեր տալիս, կատարում դիտարկումներ: Դասարանը բաժանում է	2. Ինչ է իրենից ներկայացնում որոնողական փուլը... 3. Ինչ աշխատանքներ	Հարցադրումների մեթոդ: Խմբային աշխատանք:

<p>15-րոպե</p> <p>12-րոպե</p> <p>3-րոպե</p>	<p>Կատարում են Խմբային աշխատանքը, պատրաստում են իրենց նախագծի գծագիրը:</p> <p>Ներկայացնում են աշխատանքը:</p>	<p>Յիմբի` հանձնարարելով յուրաքանչյուր խմբին ուսումնասիրել նախագծի իրենց օրինակները, մշակել ավելի կատարելագործ ված նոր աշխատանք, կատարել գծագիր::</p>	<p>են կատարում կոնստրուկտորա կան փուլում: 4. Որ փուլում են պատրաստում շինվածքը: 5. Ինչ է իրենից ներկայացնում վերլուծական փուլը:</p>	<p>Խմբային աշխատանք:</p>
<p>Տնային աշխատանք</p>		<p>Սովորել դասը, նախապատրաստվել գործնականում իրագործելու նախագիծը:</p>		

